

JARIBIO LA MTHANI

DARASA LA INANE - 2020

KISWAHILI: LUGHA (73317703)

- Umepewa kijitabu hiki cha maswali na karatasi ya kujibia. Kijitabu hiki kina Maswali 50. Muda: Saa moja Dak. 40
- Hakikisha urneandika: (i) ~~NAMBA YAKO YA MTHANI~~ (ii) ~~JINA LAKO~~ (iii) ~~JINA LA SHULE YAKO~~
- Ukisha chagua jibu lako lionyeshe katika KARATASI YA MAJIBU na wala sio katika kijitabu hiki cha maswali.

Jaza nafasi I- 15 kwayihasho sahihi.

Utunzaji bora wa mazingira ni jambo ___1___ katika maisha ya ___?___ Hii ni ___3___ kila kiumbe hutegemea mazingira kuishi ___4___ kabisa sisi ___5___ tutaangamia.

Sehemu muhimu ya mazingira ni msitu. Misitu ___6___ manufaa ___7___, Kwanza misitu ___8___ mawingu ya mvua. Mvua ___9___ huwasaidia wakulima kupata mazao ya kuyajaza ___10___ yao. Misitu piani ___11___ ya wanyama. Wanyama hawa huwavutia ___12___ ambao hutuletea fedha za kigeni.

Misitu pia huwa vianzio au chemichemi za ___13___, Nayo maji ya mito hiyo hutumiwa kunyunyuzia mashamba. Kwenye misitu tunapata ___14___ ambayo hutupa matunda. Aidha ___15___ tunazopata sebuleni hutokana na miti.

1. A. jizuri	z. zuri	C. lizuri	D. zuri
2. A. watu nyote	B. watu kamili	C. viumbe vyote	D. viumbe wote
3. A. kwa sababu	B. kwa minajili	C. kwa kua	D. kwa kawai
4. A. yakiaribishwa	B. zikiharibiwa	C. yakiharibiwa	D. ikiharibiwa
5. A. wote	B. nyote	C. zote	D. sote
6. A. yana	B. ina	C. zina	D. una
7. A. mingi	B. tele	C. mwingi	D. nyingi
8. A. huvuta	B. huvuvuta	C. huvutia	D. hufuta
9. A. jikinyesha	B. yakinyesha	C. ikinyesha	D. likinvesha
10. A. maghala	B. stoo	C. vyumba	D. matumbo
11. A. makaazi	B. makazi	C. nyumba	D. mbuga
12. A. watu	B. wakimbizi	C. wananchi	D. watalii
13. A. maji	B. mvua	C. mito	D. miti
14. A. matunda	B. mitunda	C. mti	D. kuni
15. A. samani	B. v ombo	C. viti	D. zamani

Ktoka swali la 16-30 chagua jibu sahihi.

16. Katika nyumba yetu tuna vijiko vya chakula.

- ~~A. kukula~~ ~~B. kukulia~~
C. kula D. kulia

17. ***Chagua wingi wa sentensi hii:***

- Nitaifagia nyumba yangu leo.
A. Watafagia nyumba yangu leo.
B. Tutazifagia nyumba yangu leo.
C. Tutafagia, nyumba yetu leo.
D. Tutazifagia nyumba zetu leo.

18. 9,500,894 kwa maneno ni

C. Milioni tisa, elfu mia tani, mia nane tisini na nane.

D. Milioni sita, laki tano, mia nane tisini na nne

19. Wakati kuanzia saa sita mchana hadi saa tisa huitwa

- A. alasiri B. aduhuri
C. majogoo D. machweo

20. Kifaa ambacho hutumika kufunikia chakula huitwa

- ~~A. upawa~~ B. mkungu
C. kawa D. ungo

21. ***Jaza pengo:***

- A.** Milioni tisa. laki tano. mia, nane tisa; i na
nne]
B. Milioni tisa, elfu mia tano, mia nane, i tini

- Nilisikia habari hi20 redio.
A. kwenye **B.** katika
C. kwa **D.** ndani ya

MS-003

KISWAHILI DARASA LA NANE

22. **Aanusha**

Joo na mle.

- A. Njoooni na msile B. Msikuje na msikule
C. Msije na msile D. msije wala msile

23. Chagua kauli sanifu kisarufi.

- A. Chakula kimo mfukoni mwangu.
B. Chakula kimo mfukoni wangu.
C. Chakula kiko kwa mfuko wangu.
D. Chakula kipo mfukoni pangu

24. Tunasema robota la pamba. Shehena ni ya

- A. udongo B. magari
C. mizigo D. sahani

25. **Sentensi ifuatayo ipo katika wakati gani?**

Chakula hupikwa kitaalamu na mama.

- A. tegemezi B. mazoea
C. uliopita D. timilifu

Kamilisha methali.

Kosa moja haliachishi _____

- A. mke B. mtoto
C. mhalifu D. mwingi

27. Maamkizi ya asubuhi ni _____

- A. alamsiki B. masalkheri
C. sabalkheri D. binuru

28. Chagua sentensi yenye **ki** ya kuonyesha masharti.

- A. **Kiatu kile kitaoshwa.**
B. Mwanafunzi yule alilia kitoto.
C. Akija kule atanipata.
D. Kigombe hiki kitauzwa.

29. Mwindaji haramu **katika** mbuga za wanyama

- huitwa
A. jangili B. jambazi
C. msasi D. msusi

30. Akisami ' /, huitwa

- A. tusui saba
B. sudusi saba
C. subui tisa

D. tusui tisa

Soma makala haya kisha ujibu maswali 31- 40.

Iwapo kuna uele unaogofya zaidi, sharti uwe UKIMWI. Umepachikwa majina tofauti na watu tofauti yote yakiashiria udhalimu wake. Kunao walio na irnani potovu kuwa si ugonjwa bali ni uchawi, eti wamerogva. Ushirikina huu umeathiri hata waliosoma. Do! Ingawa wengi wana mwao kuuhusu, wengine ni waledi wa kabisa.

Uvumi unaposambazwa au inapobainika bayana kuwa mja ameambukizwa, wengi humwambaa. Wengine hurnsema kutwa kucha huku idadi ndogo ikimhurumia. Wagonjwa wengi hawafi kutokana na makali ya virusi vinavyosababisha UKIMWI ila kwa **unyanyapaa** unaofuata kutoka kwa aila najamii.

Je, ushawahi kuwazia kuhusu maambukizi ya ugonjwa wenyewe? Inafahamika vyema maambukizi yaliyo katika mstari wa mbele ni kutokana na mapenzi ya kiholela. Wenye macho ya nje, viruka - njia na viruka - mito wengi wamejiendea jongomeo kupitia njia hii. Angalau afueni imepatikana baada ya kampeni kabambe kuhusu uenezaji wa UKIMWI. Sampuli ya moto jangwani. Aidha, tarakimu za wahasiriwa na wafu. zilipoanza kutangazwa hadharani, asilimia kubwa ya watu imebadilisha nyendo zao. Hili ni jambo la busaa linalostahili kuigwa na wote.

Ikumbukwe kuwa kunao wanaoambukizwa bila hiari. Kundi hili husahaulika na wengine wanapeshutumiwa, wao pia huathiriwa na kutezwa huko. Baadhi ya wanujichukia kiasi cha kujitia kitanzi huku wengine wakijisononekea hadi kaburini.

Ku di hili linajumlisha vimalaika wa Mungu (wanaoambukizwa) wakiwa bado tumboni mwa mama zao) na wanaobakwa na katili, watu wasio na utu.

Ha'i kadhalika maghulamumu waweza kuambukizwa wanapopashira tohara na ngariba wapuzi kwa kisu kimoja. Iwapo moja wao ana virusi, uwezekano wa maambukizi ni mkubwa. Isitoshe, majeruhi ajalini wanacvujia damu waweze kuambukizana. Madaktari na wanguzi wasipotumia vifaa safi waweza kueneza maambukizi. Tuisahau, waganga na waganguzi. Wawachan'o wateja wao kwa nyembe kuukuu zilizotumika mara alfeni.

Kunazo njia nyingine za kueneza maambukizi ingawa nadra mnyama. Mathalani; daktari au mwuguzi kwa balati mbaya aweze kujidunga kwa sindano aliyomdungia na ndege mbaya hulaumiwa kwa makosa

yasiyo yao. Tusikaushe visima vyetu vya huruma madhali ukiona cha maji.

Madhali tiba ya uele huu bado haijapatikana, ni faradhi tutahadh Kinga ni bora kuliko tiba. Kwa wahasiriwa tubadilishe mtazamo v na kuwajumlisha katika shughuli zetu zote na kuwaona kuwa ndugu

Heko kwa wanasayansi wanaondelea kugundua dawa za kup Irshallah tiba kamili huenda ikapatikana na kututa machozi ya wan IE-do

wenzako kikinyolewa, chako kitie

i kabla ya hatari.

tu. Tuwafanyie jamala, tuwapende

;uza makali ya virusi vyenyewe.

ua.

iswLIANANDE

31. Dhana tunayopata kutoka aya ya kwanza ni kuwa
 A. UKIMWI ni doto mbaya inayoogofya
 B. jamii tofauti ziemupa ugonjwa huu majina tofauti
 C. majina mengine yanayopewa UKIMWI huonyesha ubya na umabukizi wake mbaya.
 D. jamii zinaogopa ugonjwa wenyewe na kuupa majina ya kuonyesha hivyo.
32. Mtu anaposemekana kuwa na UKIMWI
 A. wengi humweonea huruma, wengine humtenga wote humsema
 B. wengi humsema, wachache humhurumia, wengine humtenga
 C. wengi humtenga, wachache humhurumia, wengine humtenga
 D. wote humwambaa, wengine humsema, wengi humhurumia.
33. Neno wa0 kama ilivyotumika katika aya ya kwanza lina maana ya
 A. wagonjwa wa UKIMWI
 B. ugonjwa wa UKIMWI
 C. weledi wa UKIMWI
 D. virusi vya UKIMWI
34. Ni kweli kusema kuwa
 A. wanaoambukizwa ni wenye macho ya nje na viruka njia
 B. watoto na wanaobakwa ndio huambikiza bila hiari tu.
 C. kunao wale huambukizwa kwa kujitakia
 D. majeruhis wote katika ajali huambukizwa
35. Baadhi ya wanaojinyonga kutokana na maradhi hushinikizwa na
 A. kudharauliwa, kulaumiwa na kutojithamini
 B. maumivu, makali kutokana na magonjwa
 C. kutojichukia, kutwezwa na kushurutiwa
 D. magonjwa mbalimbali na aibu wanayoona
36. Watu wengi wanawabagua na kuwachukia wagonjwa kwa sababu ya
 A. hawana mwao kuhusu chanzo chake
 B. kutojua kiini cha ugonjwa na mtazamo mbaya
 C. visima vyao vya huruma vimekauka
 D. ushirikina wa imani kuwa wagonjwa wamerogwa
37. Neno **unyanyapaa** kama lilivyotumika lina maana ya
 A. kumpa mgonjwa machungu kwa kichapo
 B. kutompeleka mgonjwa kutibiwa kwa kumchukia
 C. majivuo ya jamaa na jamii kwa magonjwa
 D. kudharau wengine na kujiona bora
38. Methali '**ukiona cha mwenzako chanyolewa kitie chako maji**' ina maana kuwa
 A. ugonjwa wa ukimwi huambukizwa na ndege mbaya.
 B. tutahadhari tusipatwe na ugonjwa wenyewe
 C. yeyote yule aweza kupatwa na ugonjwa huu
 D. tuwahurumie na kuwapenda wagonjwa
39. Sentensi ya mwisho ya aya ya mwisho
 A. inawafuta machozi wagonjwa
 B. inawapa wagonjwa matumaini
 C. inawapongeza watafiti
 D. inawapa wagonjwa motisha
40. Itakuwa vyema iwapo ngariba wanaotahiri wana wa kiume
 A. wataosha visu vyao vya kuwapashia tohara
 B. watatumia kisu kimoja kwa wavulana
 C. watawajibika na kutotumia kisu kimoja
 D. watatumia kisu kimoja kwa ghulamu mmoja

Soma kifungu kifuatahco kisha ujibnaswl@i41-50.****

Zainabu alikiona kilichomfanya kuku kukosa meno hivi juzi juzi. Huku michirizi ya machozi ikimchirizika, na akiwa na uchungu mwingi alisikika akilia kwa kusema, "ale wangu. Majuto ni mjukuu, kama ningalijua nisingalitoa mimba hiyo sasa nimebaki na kaburi mwilini. Mungu wangu, naomba unisamehe kwa kua kiumbe chako bila sababu yoyote.

Zainabu, msichana wa miaka kumi na minane alipata mimba hiyo akiwa kidato cha nne. Alienda kwa mganga wa kichochoroni na mganga huyo alipokuwa akitoa mimba hiyo, Fatuma alianza kuvuja damu nyingi akazirai. Mganga kuona mambo yalivyokuwa yakizidi kuwa mabaya alimwacha hapo kitandani na kutimua mbio. Kwa bahati nzuri msamaria mwema alimchukua msichana huyo hadi kituo cha matibabu alikolazwa huko kwa muda wa miezi mitatu.

Jambo la kuhuzunisha na lililomtia Zainabu hofu sana ni kujua kuwa alikuwa ameyaangamiza maisha ya kiumbe cha Mungu. Mawazo hayo yangali yanamtatiza mpaka leo na kila anapokumbuka kitendo hicho machozi kumtoka. Isitoshe daktari pia alimfahamisha kuwa katika maisha yake yote ya baadaye. hataweza kuzaa tena kwa sababu sehemu zake za uzazi hasa nyumba ya mtoto ilikuwa imeharibika kabisa.

Uharibifu huo ulikuwa umesababishwa na vifaa ambavyo mganga huyo bandia alikuwa akivitumia kwa utoaji mimba.

MS-003

KISWAHILI DARASA LA NANE

41. Maana ya methali "**majuto ni mjukuu**" ni
- majuto ni mtoto wa mwanawe babu
 - utajuta ukimchokoza mwenzako
 - ukifanya matendo mabaya au kukosa utajuta baadaye
 - ukienda kwa mwendo wa kufanyajambo kwa wakati wake, utasikika polepole ukijuta.
42. Ninini maana a michirizi ya machozi?
- Machozi yalimlengalenga machoni
 - Machozi yalimjaa machoni
 - Kulia bila kutoa sauti ya kwi kwi kwi
 - Njia nyembamba ya machozi
43. Zainabu alijiunga na shule ya upili akiwa na ... ri wa miaka
- umi** na mitano
 - kumi na sita
 - kumi na minane
 - kumi na minne
44. Kwanini mganga alitimua mbio?
- Kwasababu Zainabu alikuwa amefariki
 - Aliogopa damu nyingi iliyoendelea kuvuja
 - Alikuwa ameangamiza kiumbe cha **Mungu**
 - Alikuwa na hofu Zainabu alipotokwa na damu nyingi kisha akazirai
45. Kulingana na habari hii, baada ya kutoa mimba Zainabu alithibitishiwa kuwa
- muuaji**
 - tasa
 - mganga**
 - kahaba
46. Ni mawazo yapi ambayo yangali yanamtatiza Zainabu mpaka leo?
- Kuangamiza kiumbe cha Mwenyezi Mungu
 - Fikira kwamba hatazaa tena
 - Kuharibiwa maisha na mpenziwe
 - Kutokwa na damu nyingi
47. Ni msemu upi ufaao kutumiwa badala ya **kutimua mbio**?
- Kwenda kukuru kakara
 - Kutimua timu timu
 - Kwenda shoti
 - Kwenda pukutu! pu
48. Maana ya neno kuzirai ni
- kufariki
 - kupotewa na fahamu
 - kushikwa na kisunzi
 - kulala
49. Neno jingine sawa na **kutoa mimba** ni
- kuavya
 - tasa
 - kuaa
 - kunyonga
50. Nyumba ya mtoto ilikuwa imeharibika kabisa. Nyumba inayorejerewa kwenye kifungu ni
- nyumba anamolala mtoto
 - chupa
 - mahali mtoto anapitia anapozallwa

D, mahali mtoto
anaishi
akishazaliwa

K
I
S
W
A
H
I
L
I
D
A
R
A
S
A
L
A
N
A
N
E